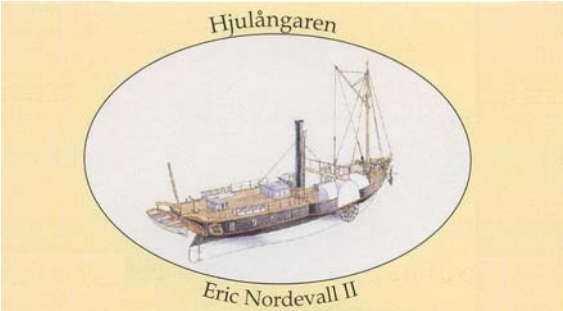

№ 1. ● maj 2009 ● Sjösättningsspecial

Ledaren

Snart är Hjulångaren i sjön

På Nationaldagen, den **6/6 2009** går Eric Nordevall II i sjön. Välkommen då alla och envar till Forsviks varv och den högtidsstund som bjuds. Hela Forsvik är på benen för att hjälpa till denna dag då många besökare väntas för att med egna ögon se den spektakulära och festliga sjösättningen.

Det har varit, och är, hektiska tider på Forsviks varv med alla förberedelser inför det stora ögonblick då nationalklenoden Eric Nordevall II möter sitt rätta element.

Fanfarer, högtidstal och kanonsaluter ger hjulångaren Eric Nordevall II den gyllene inramning hon förtjänar på sin stora dag. Radioprofilen Claes Astin är konferencier och ciceron under hela dagen, Vänern och Vätterns största fartyg defilerar på redden och gör Nordevall sin uppvaktning.

Det blir uppvisningar av olika slag, tre ångslupar går i passagerartrafik och ett vikingaskepp visar sin särart, allt ackompanjerat av tändkulemotorernas trivsamma dunkande. Intresseföreningen Forsvik säljer kolbullar och fläsk och annan förtäring och Röda korset har kaffeservering, men man kan även ta med egen picknickkorg, för en gemytlig heldag i Forsvik.

Ett jättearbete har lagts ned under årens lopp för att få hjulångaren sjösättningsklar och panna och maskineri redo att installeras.

Tre arbetsplatser

Från 1995 fram till idag har 170 personer arbetat med konstruerandet och byggnationen av skepp, panna och maskineri på Forsviks varv, på Karlskronavarvet och på Motala verkstad. Dessutom är ett stort antal underleverantörer, sponsorer, bidragsgivare och föreningsmedlemmar i högsta grad delaktiga.
Men Eric Nordevall II är inte helt färdigställd i och med sjösättningen. Mycket arbete återstår efter att panna och maskineri har installerats. Inredning, rördragning, elinstallationer, skovelhjul, överbyggnader och annan utrustning återstår att färdigställa. Därför går alla entréavgifter och överskott av försäljning på sjösättningsdagen till material för att färdigställa fartyget för att tas i drift 2010.

Man kan även köpa andelar i Eric Nordevall II för 500 kr styck eller teckna sig för medlemskap i Föreningen Forsviks Varv, så bjud gärna med vänner och bekanta till sjösättningen

Hjärtligt välkommen till Forsviks varv på Nationaldagen

Patrik Zimonyi
Projektledare/Skeppsbyggmästare

Demontering av tegelväggen

Halva gaveln till varvet, tegelväggen, är nu omsorgsfullt demonterad för att Eric Nordevall II ska kunna föras ut. Sten för sten har lösgjorts av Bygghyttans skickliga hantverkare och lagts på numrerade pallar för att under september lika omsorgsfullt muras upp med kalkbruk på kulturhistoriskt riktigt vis.

Väggen demonteras

Varvet (Plåtverkstaden) är den första K-märkta byggnad som demonterats på detta sätt. Därför har den åtgärden föregåtts av noggranna förundersökningar och provdemontering av väggen innan berörda myndigheter fattat beslut och gett tillstånd till ingreppet. En innervägg är tillfälligt uppbyggd, till skydd och säkerhet fram till sjösättningen, men snabb att plocka ned.

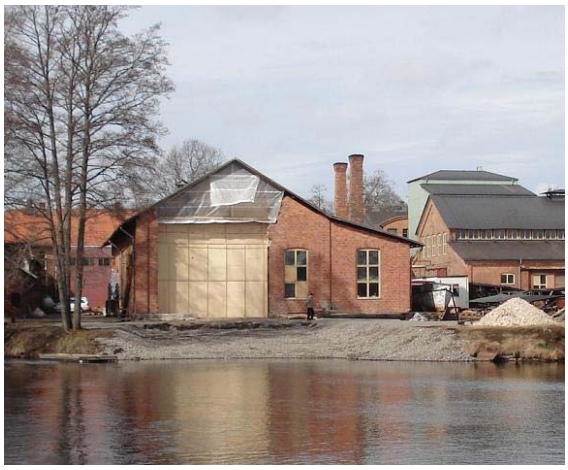
Färdigt för slipbygget

Bygget av slipen

Noggranna förberedelser ligger bakom anläggandet av Nordevalls slip och för att justera vattendjupet i den grunda Bottensjön. Tillstånd från länsstyrelsen krävs för att få utföra vattenverksamhet, föregånget av godkända analyser av bland annat bottensedimentet.

Sedimentprovtagning

Efter ritningar utförda av en skicklig ingenjörsfirma genom beräkningar av Nordevalls tyngd, skrovform och vattendjupet har slipen och dess lutningsvinkel projekterats.

På land har marken både schaktats ur och fyllts igen inför gjutningen av betongfundamentet mellan varvet och Bottensjön. En 25 meter lång järnbalkskonstruktion med en lutning på fyra procent anläggs mot vattnet.

Den gamla slipen rivs

Den slip som funnits på platsen, byggd av traversbalkar, har forslats bort. Den var anlagd under sent 1970-tal och därför inte ansedd som kulturhistoriskt värdefull. På varvsområdet i övrigt har det putsats och fejats för att göra plats åt all publik och aktivitet under sjösättningen.

Sjösättning

Veckan före sjösättningen kommer skeppet att sänkas ned på balkar och förflyttas tre meter i sidled inne i skeppshallen till den öppning som gjorts i väggen. Två balkvagnar stöttar upp hjulångaren som sedan lanseras ut långsamt och kontrollerat. När hela skrovet lämnat skeppshallen kommer skeppet redan att befinna sig åtta meter ut i vattnet, en knapp tredjedel av skeppets längd. Själva sjösättningen av det 130 ton tunga ekskrovet räknas från det skede då skeppet når större djup och stödvagnarna släpps av, också det en långdragen och välkontrollerad procedur. Med hjälp av oxen Sixten dras sedan Nordevall till sin utrustningsbrygga. Där kan man stiga ombord för att se skeppet inombords.

Efter en vecka bogseras Eric Nordevall II över Vättern med hjälp av två mindre båtar till gamla Motala Verkstad för att få maskineri och panna installerade. Överfarten kantas av festligheter och tillfällen att bese både skepp, maskineri och panna av 1836 års modell, då hjulångaren kvarligger i Motala under två veckor. Detsamma gäller när hjulångaren återvänder över Vättern till varvet lagom till Forsviksdagarna.

Skeppsbygget

Utsågning av sponsorbalk

Arbetet med att driva drygt fyra kilometer lingarn i nåten mellan Nordevalls bordgångar avslutades i februari. Sedan tog det heta beckningsarbetet, tätningen, vid. Beck är kristalliserad tjära som vid 200 graders värme smälts till en tunnflytande massa. Med speciella, handgjorda, beckborstar och ett särskilt handgrepp förs becket in i nåten där det stelnar. Ett arbete som kräver både skicklighet och försiktighet, för minsta lilla stänk fäster sig på huden med brännskador som följd. Nordevalls beckare har dock klarat arbetet galant.

Förfärdigandet av de gigantiska sponsorbalkarna, kofångarna, har pågått parallellt med färdigställandet av akterdäcket och fönsterbågarna i hytterna. Också garneringen i hytterna är klar och arbetet med att driva och becka akterdäcket är i det närmaste färdigt.

I läsande stund har skrovet över vattenlinjen målats i svart och akterspegelskringlan väntar på förgyllning. Runt hela skrovet i vattenlinjen läggs ett band av koppar till skydd, förhydningen, som övermålas med bottenfärgen.

Ångmaskin och Ångpanna

Ångmaskinerna till Eric Nordevall II tar nu de sista stegen mot sin fullbordan. Trots sin redan majestätiska storlek och form kommer maskinen ytterligare att prydas med rattar och vred och kopplingar i mässing, kopparrör i varierande dimensioner, skyddsplåtar i gammal romersk stil samt smöjkoppar, små och stora, i skinande mässing.

Vi jobbar just nu med tillverkning av maskinbädd och pannbädd samt förbereder den plats i fartyget där dessa skall ligga. En hel del att mäta och rita, mäta igen och rita om..! Det är noga med passningen i fartyget, för 30 ton maskin och panna är inget man lättvindigt flyttar omkring. Sponsorbalken där yttre hjulaxellagringen sitter samt själva lagerhuset bearbetas också.

Flytten av maskinen till Gamla Motala Verkstad vid Göta Kanal är nu planerad till slutet av april. Pannan beräknas komma till Motala under maj månad. Den sista handen läggs nu på Karlskronavarvet genom att eldstadsgaveln nitas fast och ångpanne-föreningen, ÅF, utför de sista proven för att godkänna tryckkärlet vars like inte tillverkats på 150 år.

Rördragning pågår

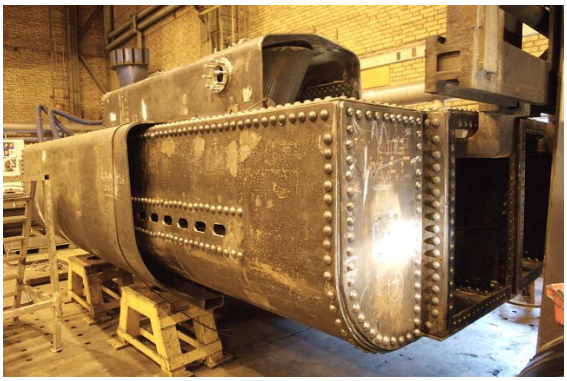
Inner- och ytterdel dockas ihop

Montaget av det världsunika maskineriet och tryckkärlet tar sin början i mitten av juni, då skeppet Eric Nordevall II ankommer till den plats vid kanalen där en gång originalångaren fick sitt maskineri monterat. Då var det 1836, nu är det 2009. Man kan med all tydlighet känna historiens vingslag.

Maskinsamordnare / Anders Hellberg

Sjösättningsdagen illustrerad av R. Grosch